

העמוד הריק, המקושט במספר 19, שהופיע בגליון האחרון, היעל כמאת קוראים, אשר נחשבו את פתרון הסוד, להתעניין בחופשי-הדיבור וביחס השלטון הישראלי לעתונות, דומה שהגיעה השעה למסור לקוראים אלה כמה פרטים על סבעת-החנק המתהדקת כיום מסביב לתרות זו.

כמעט מאז הקמת המדינה התיחסה הממשלה באיבה ניכרת לעתונות הבלתי-תלויה. אנשים "מחוץ למקצוע" התפלאו לא פעם כיצד יכולים פקידים גבוהים להתמרמר על אינפורמציה אובייקטיבית הנמסרת בעתון בלתי-תלוי, בה שעה שגם המאמרים החריפים ביותר בעתוני-מפלגה אפוזיטיביים אינם מטרידים את מנוחתם. אולם הסיבה פשוטה: מאמרי-מערך של עתונים מפלגתיים מגיעים רק לקנאי אותן המפלגות. אינפורמציה אובייקטיבית סופה להגיע לכל פינה.

כשהוכיחו הבחירות העירוניות האחרונות, כי הממשלה איבה את אחיזה בדעת הקהל נתקיימו התוצאות מודאגות בחוגי השלטון. הובעה הדעה, כי אחד הגורמים לכשלונו הוא ירידתה היחסית הגדולה של העתונות הממשלתית (וכל העתונות המפלגתית), והבטיחה הגוברת וההולכת של קהל הקוראים לתמוך בעתונים בלתי-תלויים. שמותיהם של מעריב, הארץ והעולם הזה נשמעו בהתעצויות אלה ללא חיבה יתרה. ומכיון שאי אפשר להכריח בתוקף החוק את קהל הקוראים לקרוא עתונים הנראים בעיניו כמשעממים, גברה הדעה לנקוט בשיטה הפוכה: להחניק ככל האפשר את העתונות הבלתי-תלויה.

התרוץ הגלוי לקונספירציה זו הוא, המחסור בנייר. דומה הממשלה כאן לאדם שרצח את הוריו, ומבקש את שופטיו להתחשב בעובדה שיתום הנהו. המחסור בנייר לא נגרם ע"י סיבות טבעיות. הוא נגרם במידת ע"י המנגנון הממשלתי. במשך חודשים רבים היו פקידיו של שר האספקה האחרון מתייחסים לצרכי העתונות יחס שאפשר כמעט להגדירו כפושע. הצעותיהם של עתונים רבים להביא נייר בצורת השקעת הון מוחלט נסחבו, עד שמחיר הנייר עלה כפליים ומקורות האספקה הבינלאומיים נתדלדלו.

בפגישה רשמית בין נציגי העתונות וראשי משרד האספקה המנות, בה השתתף גם עורך עתון זה, אמרו הפקידים בגלוי שהעתון הוא "סחורה" — ככל סחורה אחרת, ובלתי-חיובית" בהחלט. הפרט שלא ענין פקידים אלה, אף כי ידועהו בלבם: העתון הבלתי-תלוי הוא המחיצה האחרונה המפרידה בין המשטר הדימוקראטי (בחלקו) בישראל ובין משטר סטאליסטי מוחלט. הכנסת, שחודלה מזמן לייצג את דעת הקהל, אינה ממלאה עוד תפקיד חיוני זה.

נוסף על התלכיים מסוכנים אלה, שכבר גרמו להנמכה של קול העתונות, ישנו גם תופעות מגוחכות ורוב, המשקפות את אותה המסרה.

לדוגמה: לשוב המודיעין מוציאה כל שבוע עלון דל המכנה עצמו "סקירת השבועונים". עלון זה הוא דייטת מאמרים ראשיים על בסאוני המפלגות; קיומו של העולם הזה, הקרא מדי שבוע ע"י למעלה מ-75,000 קוראים, נעלם מעיניו כליל. גם סקירת השבועונים של קול ישראל מסתירה את פניה בחרדה מפני תופעה בלתי-נעימה זו.

דוגמה שניה: העולם הזה, המונה כיום 16 חברי-מערכת ו-7 עובדי הנהלה, הוא העתון היחיד במדינה שלא הותקן אצלו טלפון, דבר המחבל חבלה רצינית ביותר בעבודת העתון. השבוע נתקבלה סוף-סוף תשובה רשמית של משרד התחבורה לדרישת העתון, בזה הלשון: "הנגנון להודיע, כי הועדה לחלוקת טלפונים סתלה בבקשתך, שהוגשה ביום 18.5.50, אולם, לצערך, לא מצאה אפשרות לאפשר התקנת טלפון עבור 'העולם הזה' בשלב זה".

אחרי הודעה צינית זו, מוסף המכתב נימוק, שאין לכנותו אלא כחופסה סתרת תקדים: העולם הזה אינו זכאי לטלפון, מפני שאחד מ-16 חברי-המערכת שלו קיבל בשעתו מכשיר פרטי. אותו חבר מערכת נדרש בתור לפני 4 שנים כשלא היה לו כל קשר עם העולם הזה. קיבל את המכשיר שלו בהתאם לתור, ככל שאר העתונאים שנששמו. על מכתב ציני זה חתם במו ידיו: מר י. מרחביה, מנהל שרותי הטלפונים.

התופעה המעודדת היחידה בכל המערכה המגעיילה הזאת, היא שחלק גדול מאד ממנגנון הממשלה אינו שותף לה. רבים מאד מבין הפקידים הגבוהים ביותר, לא רק השלימו עם קיומה של עתונות בלתי-תלויה אלא הבינו גם את התועלת הרבה הצפונה בה במשטר דימוקראטי. העולם הזה, למשל, לא היה מסוגל למלא אף חלק מן התפקידים שנטל על עצמו לולא היה נתקל ברוב המכריע של משרדי הממשלה ברצון כנה לשיתוף פעולה. אולם עובדה מעודדת זו אכזר שתשלה את שוחרי העתונות החפשיים.

רק הסולידריות ההדוקה ביותר של הקוראים עם שליחיהם, העתונאים החפשיים, יכולה למנוע את נצחון הקונספירציות ואת קבירת המדינה כולה בביצה העכורה של השרירות והשחיתות הטוטאליטרית.

מכתבים

"לכן המשכי בעת היא ירום"

עמוד 5 של העולם הזה האחרון (689) הזכיר לי שוב את ימי האנגלים. אוי ללו... אם עתון עברי לחזור לשיטות אלה...

ישראל הראה, חייל נכה.

בשם כל חברי הנכים, החוששים שלוח לכם מכתבים בשמם, מחשש שהפקידים יתקמו בהם, אני מביע לכם את תודתנו העמוקה עבור הקרבן הגדול שהקרבתם למעוננו. מי יתן והיו רבים כמותכם, לוח-מים אמצים, בעולם העתונות שלנו. נכח מרחמה (75%). שורכי העולם הזה לא מילאו אלא את

קצית במלחמת העולם הכאה לגמרי לא מובנת מה זה מבנה המאדים? הירחז או חלק תבל חרש?

נפתלי בינשטוק, תל-אביב.

הקורא בינשטוק הוא קרבן שיטת החנוך המקובלת. המראה של העולם כמפה שטוחה. המפה של התכנית האמריקאית הראתה את ברית המועצות בעיני טייס אמריקאי המרי דא בצפון אמריקה, אל מעבר לקוטב הצפוני. ברית המועצות נראית מזוית זו אחרת מאשר מזוית הישראלית.

"תלמידים מורדים במוריהם"

אמת נכון ויציב: — כל אשר עושים תל-מידי "שלוה". לימוד התלמוד גורם לבובו דחויים, ולראיה הפתק הרצוף בזה, מעשה ידיו לתפארת של תלמי, שהשתעמם בזמן שיעור תלמוד וליכלך עמודים שלמים של נייר בקישקושים.

תלמידי בתי-הספר, צאו נגד אותו מק-צוע שאבד עליו כלח, (אבל וחילום, תנו פנסיה למורי תלמוד!)

אבי (תיכון עירוני א', ששית), תל-אביב. נראה שבכל זאת יש תועלת בשעור זה: הוא מעורר בתלמידים את הרצון ומשאיר להם את הפנאי הדרוש, כדי לכתוב מכת-בים למערכת.

"צפ"מ ביצפא"י"

יורם קרטנוסקי סובר (העולם הזה 688), שהסתדרות הצעירים אינה בעלת נטיה מפא"ית. אני אומר: כן וכן. לאחר יותר מ-15 שנים של חברות בתנועה זו זכיתי להיות מוצא ממנה "כתותר", ללא כל יסוד של ממש, והיתה לי האפשרות להרגיש את הרוח השפלה בתנועה זו.

עמרי פרדן, תל-אביב.

שערונית מגדליגד

אני נכה (5%), הובאתי יחד עם חיילים משוחררים אחרים למגדליגד, שקעתי בחר-בות עד מעל לראש, כדי להקים לי כאן פרנסה. עתה, כשמגדליגד גדלה וכל החיי-לים הנכים ששוקמו בה התלו לראות פרי לעמלם, בא המשביר לצרכן, העצום, ודורס את כולנו.

מחלת הנקודות

האם אינכם חושבים... שכשמצטטים... ושמים בכל הזדמנות... שלוש נקודות... זה מקשה על הקריאה? בכל אופן... כיוון שאיני רוצה להתעורר... אבקשכם... לכתוב בלי 3 נקודות מרגילות אלה.

יורם כהנא, תל-אביב.

הנקודות באות... במקום מלים מיוחדות ועורן מדור הכנסת... סבור כנראה... שיש מלים מיוחדות רבות מדי... בנאומי... חברי הכנסת.

רות, רותי

רותי יקרתי — אינני יכולה שלא לכתוב לך זאת. אמנם איני רוצה להיכנס לתסביכת משפחתית, אבל רצוני לדעת מהו ידך דוש לבסוף — אב, מחור או השד יודע מה?

השד יודע מה. מה?

מערציה, תל-אביב.

ירושלים מחכה

כשם שכמה קוראים חושבים שהעתון מכור לאימפריאליזם, כן אני מרשה לעצמי להגיד שהעתון שלכם מכור לתל-אביב. כל העתון מלא מאורעות תל-אביב. נסו פעם לעלות ירושלימה, וכתבו על הנוער זמחפש שם את המחור.

מרדכי כהן, ירושלים.

"נוער מחפש את המחור"

כל מאמרים, "הנוער מחפש את המחור" בשעות יוהם. הנוער האמתי, המח-פש את המחור, הוא הנוער ההולך להגשמה בהתישבות העובדת, ולכן כל תשובותיכם ירושלים, אנחנו באים

נוער מחפש את המחור

זוהי הצעה מענינת. נשמח לשמוע את דעתם של קוראים אחרים על כך.

השער

לא די בזה שאתם מפרסמים זה שבוך עות רצופים רק מבוזת המין היטה, ולא די בזה שאינכם שמים לב לעובדה שיש עוד מין, הרי ב"העולם הזה 688 הרחקתם לכת ועשיתם מאחת שתיים.

י. ל. כפר-אוגו.

הקורא י. ל. מתמרמר לשוא: שבוע לפני כן (העולם הזה 687) הופיע על השער קוף, ממין זכר.

"1951 — מזחמת עידם?"

האם נפלתם על הראש? או שאתם ברוגז עם השכל? בכל אופן, ב"העולם הזה (687) עשיתם רושם כזה. ההכנית האמרי-

אולי" "שש" הכתמת" אין ספקות כיתה ב' (1), צינות הנוער האפתי ייטיב להסתכל ב"העולם הזה 670, שם ימצא את המאמר השני בסידרה זו — יורם ברזיד מבקש חברה — מוקדם לניתוח בעיות הנוער התישי-בות העובדת.

על סילבאנא

נגד סילבאנא. מה מצאו הקוראים סטיב קולטון, רפאל א. ובני רמוני (העולם הזה 687) באותה "שחקנית" כביכול? אם רוצים אתם לפרסם את תמונתה, אל תכתבו תחתה את המילה "שחקנית", אלא...

מאיר שכנר, תל-אביב.

יתכן שאסתר לוינסקי צודקת שסול-באנא משפיעה על המין שלנו בגלל "הטייט" שום הגבר" שלנו (העולם הזה 688). רק שאלה צנועה לי אליה: האם היתה היא נמצאת בעולם לולא אותן טמטום גבר? דוד רובינשטיין, ירושלים.

"הזהב השחור של אפריקה"

סבורתי, שצדקתם באמרכם, כי עלבון הוא לקופים אם נשוא אותם לאנושות של 1950. אם הישו אותם לבני-אדם הדומים לראש ממשלת אפריקה הדרומית, דניאל מלן, יהיה זה עלבון גדול בלי ספק.

שמחה לוינגר, ירושלים.

אפריקה הדרומית אינה המדינה היחידה בעולם בה קיים דיכוי אכזרי של מעוסים לאומיים. ניסול קורה מבין עינינו, לפני שניסול קייטס מבין עיני אחרים. שאלה קטנה לי אליכם — האם מעולם לא היתם בין אסיאתים? נסיתם מעולם

לחשוב מדוע השלטים "לאירופים בלבד" ר-לאסיאתים בלבד" נחוצים? אני חיה בעדן רק ארבע וחצי חודש, אך זמן קצר זה לימדני הרבה על בניה זו. האסיאתי לא חש שהוא פרימיטיבי, אלא הוא מחוסר כל חוש אנושי. אין לו מושג של היגיינה מינימלית, הוא יאנוס תינוקת בת 4 — דבר שלמי מושגיו ירפא את מחלה המין שלו. הוא אינו עוסק בכל עבודה יעילה, ורק מלה אחת שגורה בפיו: בקשיש.

זוה באורן, שיר עומאן, עדן.

המערכת האסיאתית של העולם הזה מתח-חמת בעובדה, שהאירופים סיפסו על עצים וצבנו את גופם בצבע כחול, שעה שאבוך תינו האסיאתים (ונאחיהם האפריקאים) יצרו את התרבות האנושית הראשונה.

"אותיות לוחמות"

3 פעמים הזכרתם ברישמתכם על "22, אותיות לוחמות" (העולם הזה 688) ע"ד "אליהו עמיקם, ולכן אינכם יכולים להא-שים את הבחוריהסדר, שהוא תמיד, השעיר לעזאזל של מגיה מבולבל. מה הענינים? "ישראל (לא אליהו) עמיקם, חיפה.

בעל הרשימה החליף, שלא בידוע, את

ישראל עמיקם, לוחם האותיות העבריות במברקה, עם אליהו עמיקם, מראשי לחי-ועורן "מברק" לשעבר. הוא מבקש את סליחת שניהם.

הער

זכור לקוראי העתונים בארץ על מהומה שנגרמה ע"י עריבים, שלא הסכימו לשמוע ולתת להשמיע שירים עבריים בקברט פריסאי הידוע בשם "דג הזהב", הם הושלכו החוצה על ידי המשטרה הצרפתית.

המקרה כשעצמו היה שירגתי בלבד, לולא היה השיר "ארצנו הקסנונית", והמוזרת: סולניה קתולית, כוכבה ב"פולי ברגר" — ורוניקה בל.

חרוניקה נולדה בגרודנו, למה בקונסרבטוריום של ורשה, שנתיים באיטליה, שנה באנגליה. היא החלה נותנת קונצרטים עוד בזמן לימודיה. קולה ערב והיא שרה שירים קלסיים.

כשפרצה המלחמה הצולמת הסכה ורוניקה בל לקרבן המלחמה, הקריירה שלה הופסקה בפסגתה. היא התגייסה לצבא הפולני ברוסיה, והיתה בין החיילות הפולניות ששרתו בארץ. כמרת בלהקות הצבאיות, הלחי יחד עם הפרופרטורא הקלסי שלה שנסוגים. משהשתחררה קבלה חוזה ב"פולי ברגר", ואף המשכה בתכנית קלסית.

דבר נדיר הוא לקבל חוזה כפול ב"פולי ברגר", היות והצגה נמשכת שלוש-ארבע שנים; חרוניקה בל מתכה עתה לסיום התווה ולחידושו. בשנה האחרונה השתתפה בהצגות סלבוניה אחדות גם באנגליה.

הער

העולם הזה, מס' 690

הער

הער

הער

הער

הער

הער

הער